

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

● สิ้นสุด ต.ค.62 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,877 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 29,821 ฟาร์ม คิดเป็น 10.9% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (299,928 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนากระบวนการคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● ต.ค.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 22,950 ตัน เพิ่มขึ้น 22.2% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 34.9% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● ม.ค.-ต.ค.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 166,908 ตัน ลดลง 1.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน พ.ย.62 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง 8.5% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

1.2 ราคาปลานิล

● ต.ค.62 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 41.83 บาท/กก. ขนาดกลาง 27.37 บาท/กก. และขนาดเล็ก 21.50 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 3.9%, 23.8% และ 19.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

● ต.ค.62 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 60.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 45.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 31.30 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดเล็กไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ขนาดกลางปรับตัวลดลง 0.6% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

● ต.ค.62 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 73.95 บาท/กก. และขนาดกลาง 66.90 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.4% และ 0.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-ก.ย. 62 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 7,603.1 ตัน มูลค่า 275.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 18.0% และ 17.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 69.0% ปลาสดแช่เย็น 13.0% ปลามีชีวิต 9.5% เนื้อปลาแช่แข็ง 8.5% และ ตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 38.9% กลุ่มอาเซียน 22.6% กลุ่มยุโรป 16.3% สหรัฐฯ 14.2% ไต้หวัน 2.4% และอื่นๆ 5.6% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-ก.ย. 62 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 943.3 ตัน มูลค่า 90.9 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้น 14.7% แต่มูลค่าลดลง 11.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 79.6% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 20.4% ส่วนใหญ่นำเข้าจากกลุ่มอาเซียน 53.1% จีน 42.9% และไต้หวัน 4.0% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ก.ย. 61	764.1	20.9	91.2	13.7
ส.ค. 62	733.7	22.1	251.1	20.3
ก.ย. 62	606.8	18.4	30.8	1.8
%Δ ก.ย. 61	-20.6%	-12.0%	-66.2%	-86.9%
%Δ ส.ค. 62	-17.3%	-16.7%	-87.7%	-91.1%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

● ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2560 จำนวน 6.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.1% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.88 ล้านตัน (89.2%) และจากการจับ 0.71 ล้านตัน (10.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.34 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.9% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, September 2019)

2.2 การตลาดและการค้า

● ผู้ส่งออกปลานิลจีนได้รับผลกระทบจากการที่สหรัฐฯ ประกาศขึ้นภาษีนำเข้าปลานิลจากจีน ในอัตราร้อยละ 25 ส่งผลให้มีต้นทุนการส่งออกเพิ่มขึ้น ในช่วง 9 เดือนแรกปี 2562 สหรัฐฯ นำเข้าปลานิลจากจีนลดลงทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า ร้อยละ 10.4 และ 17.8 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (www.st.nmfs.noaa.gov)

● USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-ก.ย.62 ปริมาณ 124,784.0 ตัน มูลค่า 439.4 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 4.6% และ 9.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2562 (ม.ค.-ก.ย.) หน่วย : ร้อยละ

Products	2561 (ม.ค.-ก.ย.)		2562 (ม.ค.-ก.ย.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	83,344.2	315.9	77,093.7	287.8	-7.5	-8.9
2. Tilapia Fillet Fresh	16,504.4	109.5	15,522.4	94.5	-5.9	-13.7
3. Tilapia Frozen	29,472.6	53.0	30,958.8	53.0	5.0	0.1
4. Tilapia Fresh	1,502.6	5.3	1,192.8	4.1	-20.6	-22.1
5. Tilapia Meat Fresh	34.6	0.1	16.3	0.0	-52.9	-56.1
Total	130,858.4	483.8	124,784.0	439.4	-4.6	-9.2

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen		2. Tilapia Fillet Fresh		3. Tilapia Frozen		4. Tilapia Fresh		5. Tilapia Meat Fresh	
	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	49.55	ฮอนดูรัส	6.98	จีน	6.79	โคลัมเบีย	0.28	ไต้หวัน	0.01
2	อินโดนีเซีย	8.51	โคลัมเบีย	6.23	ไต้หวัน	4.18	เมียนมาร์	0.25		
3	เม็กซิโก	2.41	คอस्टาริกา	5.41	เวียดนาม	0.50	เม็กซิโก	0.12		
4	ฮอนดูรัส	1.92	เม็กซิโก	1.54	ไทย	0.35	ฮอนดูรัส	0.11		
5	ไต้หวัน	1.81	บราซิล	0.57	อื่นๆ	0.24	บังกลาเทศ	0.08		
6	คอस्टาริกา	0.39	อื่นๆ	0.77			อื่นๆ	0.10		
7	อื่นๆ	0.90								
รวม		65.49		21.50		12.06		0.94		0.01

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

● เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย

● การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

● การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

4. แนวทางแก้ไขอุปสรรค

● จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

● จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

